

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
ИСКЕ_РЭЗЭП АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КАРАР

29.12.2023 өл

№ 24

Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру турыйндағы нигезләмәне раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тире мөхитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындағы 7-ФЗ номерлы Федеरаль закон, Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә

КАРАР БИРӘ:

1. Приволжский авыл жирлеге территорииясендә экологик агартуны гамәлгә ашыру һәм экологик культураны формалаштыру турыйндағы нигезләмәне расларга (1 нче күшымта)
2. Элеге каарны Иске-Рэзэп авыл жирлегенең мәгълүмати стендларында, шулай ук Спас муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга (pravo.tatarstan.ru).
3. Элеге каар рәсми рәвештә басылып чыккан көннән үз көченә керә
4. Элеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үземдә калдырам.

Иске-Рэзэп авыл жирлеге
Башкарма комитеты житәкчесе:

М.А.Нугаев

Татарстан Республикасы Спас
муниципаль районы Иске-Рэзэп авыл
жирлеге Башкарма комитетының 2023
елның 29 декабрендәге 24 номерлы
каравына күшүмтә

Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә
экологик мәгърифәтне гамәлгә ашыру һәм экологик культураны формалаштыру
турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның
16 статьясының 1 өлеше 11 пункты (яки 15 статьясының 1 өлеше 9 пункты белән),
«Эйләнә-тире мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы
Федераль законның 74 статьясы нигезендә эшләнгән һәм экологик агартуны гамәлгә
ашыруның, Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик
культура формалаштыру өчен шартлар.

2. Хәзерге нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр

2.1. Бу нигезләмә максатларында тубәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) экологик мәгълүмат әйләнә - тирә мохитнең торышы, аның компонентлары,
әйләнә-тире мохитнең һәм табигый ресурсларның пычрану чыганаклары яки әйләнә-тире
мохиткә башка заарлы йогынты турында мәгълүмат һәм мәгълүмат, шулай ук әйләнә-
тире мохитне саклау, саклау һәм торғызу буенча чарапар турында мәгълүмат;

2) экологик культура дөнья һәм милли мәдәниятнең аерылгысыз өлеше, ул социаль
мәнәсәбәтләр системасын, әхлакый кыйммәтләрне, кеше һәм жәмғыятынен әйләнә-тире
мохит белән үзара эш итү нормаларын һәм ысуулларын үз эченә ала;

3) экологик мәгърифәтчелек экологик куркынычсызылық турында экологик
белемнәрне, экологик культураны формалаштыру, табигатькә сакчыл мәнәсәбәт
тәрбияләү һәм табигаттән рациональ файдалану максатларында щиләнә-тире мохитнен
торышы һәм табигый ресурсларны куллану турында мәгълүматны тарату.

4) экологик туризм табигатькә юнәлдерелгән туристлыйк эшчәнлеге, аның максаты
ял оештыру һәм табигый фәнни яки гамәли белем һәм тәжрибә алу, табигый мохиткә зыян
китермәү.

3. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик агартуның һәм
экологик культураны формалаштыруның төп максатлары һәм бурычлары

3.1. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик
мәгърифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп максатлары булып:

1) Иске-Рязяп авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә табигатькә
сакчыл мәнәсәбәт формалаштыру һәм экологик культураны арттыру;

2) үңайлы әйләнә-тире мохитне, биологик тәрлелекне һәм табигый ресурсларны
саклау.

3.2. Экологик агартуның һәм муниципаль берәмлектә экологик культура
булдыруның төп бурычлары Иске-Рэзэп авыл жирлеге:

1) әйләнә-тире мохитне саклау һәм экологик иминлек өлкәсендә халыкны
мәгълүмати тәэммин итү;

- 2) экология-агарту үзәкләре буларак маңсус сакланучы табигать территорияләренең ролен күтәрү;
- 3) гражданнарны, ижтимагый һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларны Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик әһәмиятле эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнашуга жәлеп итү;
- 4) Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә әйләнә-тирә мохитне саклау, табигатьтән рациональ файдалану өлкәсендә экологик юнәлешле эшчәнлеккә балаларны, яшьләрне һәм башка социаль төркемнәрне жәлеп итү;
- 5)Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик туризмы үстерү өчен шартлар тудыру;
- 6) калдықлар белән эш итүгә, шул исәптән каты коммуналь калдықларны аерым жыюга жаваплы мөнәсәбәт формалаштыру.

4. Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик мәгърифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары

- 4.1. Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә экологик мәгърифәт һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары булып:
  - 1) экологик белем бирүнең системалылығы һәм өзлексезлөгө;
  - 2) экологик мәгърифәтчелекнең гомумилеге;
  - 3) экологик мәгълүматның ачыклығы һәм мөмкинлөгө;
  - 4) Иске-Рәзәп авыл жирлеге муниципаль берәмлөгө территорииясен тотрыкли үстерүгә, Приволжский авыл жирлеге өчен актуаль булган экологик проблемаларны хәл итүгә, табигатьне саклауга - әйләнә-тирә мохит сыйфатын яхширгута экологик мәгърифәтчелек юнәлеше;
  - 5) жирле үзидарә органнары тарафыннан экологик мәгърифәтчелек һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендәге чараларны эшләгендә һәм гамәлгә ашырганда ачыклык.

5. Экологик мәгърифәт, экологик культура формалаштыру өлкәсендә гражданнар, ижтимагый берләшмәләр һәм башка оешмаларның хокуклары

- 5.1. Экологик мәгърифәтчелек һәм экологик культура формалаштыру өлкәсендәге гражданнар, ижтимагый берләшмәләр һәм башка оешмаларның:
  - 1) экологик агарту, экологик культура формалаштыру өлкәсендә жирле үзидарә органнары эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертергә;
  - 2) муниципаль программалар һәм экологик мәгърифәт буенча планнар проектларын эшләүдә һәм аларны жәмәгать (Жәмәгать) тыңлауларын үткәру һәм (яки) катнашу юлы белән гамәлгә ашыруда катнашу;
  - 3) экологик мәгърифәтчелек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен кирәклө ышанычлы экологик мәгълүматны билгеләнгән тәртиптә сорарга һәм алырга;
  - 4) интерактив белем бирү технологияләрен, экологик программалар һәм уку-агарту материаллары күргәзмәләрен һәм презентацияләрен гамәлгә ашыру;
  - 5) халыкның хокукий һәм экологик культурасын формалаштыру һәм арттыру максатыннан өмәләр оештыру, Территорияләрне тәзекләндөрү һәм яшелләндөрү эшендә, смотрларда, конкурсларда, конференцияләрдә, семинарларда, мәгълүмати һәм башка кампанияләрдә актив катнашу;
  - 6) закон нигезендә башка хокукларны гамәлгә ашыру.

6. Халыкның экологик мәгърифәте

6.1. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегендэ халыкның экологик мөгърифәте экологик культура дәрәжәсен күтәру нигезләре буларак кешенең әйләнәтире мохиткә өхлакый мөнәсәбәтен формалаштыру максатларында гамәлгә ашырыла.

6.2. Экологик мөгърифәт һәм экологик культура формалаштыру жирле үзидарә органнары тарафыннан тубәндәге формаларда башкарыла:

1) әйләнә-тире мохитне саклау, житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү, экологик куркынычсызлык өлкәсендәге законнар турында мәгълүмат бирү;

2) экологик белемнәрне пропагандалау, әйләнә - тирәлекнең торышы, табигый ресурслар һәм экологик куркынычсызлык турында мәгълүматны махсус радио-һәм телепрограммалар (шул исәптән социаль реклама), экологик характердагы басма басмалар чыгару юлы белән, шулай ук Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегенең жирле үзидарә органнары тарафыннан мәгълүматны рәсми сайтларда мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштыру юлы белән тарату «Интернет»;

3) экологик - агарту эшчәнлеге (фәнни-гамәли конференцияләр, форумнар, конкурслар, фестивальләр, күргәзмәләр, экологик акцияләр һәм башкалар);

4) экологик туризм;

5) экологик үзәкләр, табигать музейлары, экологик сукмаклар, экологик лагерьлар, шул исәптән тәбәк әһәмиятендәге аеруча саклана торган табигый территорияләрдә, аларны махсус саклау режимын исәпкә алып, булдыру;

6) гамәлдәге законнарга каршы килмәгән башка формалар.

7. Музейлар, китапханәләр һәм массакүләм мәгълүмат чарапары Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегендә экологик мөгърифәт һәм экологик культура формалаштыруда катнашу

7.1. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру өлкәсендә музейларның төп эш формалары һәм эшчәнлек төрләре булып экологик юнәлештәге экспозицияләр, стационар һәм күчмә күргәзмәләр оештыру, конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чарапар оештыру һәм үткәру тора.

7.2. Китапханәләр үз уставларына ярашлы рәвештә Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегендә экологик агартуда һәм экологик культураны формалаштыруда китапханә фондын экологик һәм хокукий характердагы документлар һәм басмалар белән тулыландыру, әйләнә-тире мохитне саклау һәм экологик куркынычсызлык проблемаларына багышланган конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чарапар үткәру юлы белән катнашалар.

7.3. Телерадиотапшырулар оештыру һәм муниципаль вакытлы матбуат басмалары редакцияләре редакция Уставы һәм (яисә) оештыручы белән редакция (баш мәхәррир) арасындагы килемеш нигезендә Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлеге территориясендә экологик, экологик-хокукий мәгълүмат тарату, экология, әйләнә-тирәлекне саклау, экологик куркынычсызлык проблемаларына багышланган программалар һәм материаллар чыгару юлы белән экологик культураны формалаштыруда катнашалар.

7.4. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлегенең жирле үзидарә органнары телерадиотапшыруларның махсуслаштырылган оешмаларын, экологик культура формалашуга ярдәм итүче вакытлы матбуат басмаларын үстерү буенча кирәклө икътисади һәм оештыру шартларын тәэммин итә.

8. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлекендэ экологик агарту һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендәгә эшчәнлекне финанс белән тәэммин итү

8.1. Иске-Рэзэп авыл жирлеге муниципаль берэмлекендэ экологик мәгърифәтчелек һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендәгә эшчәнлекне финанс белән тәэммин итү Иске-рэзэп авыл жирле бюджеты акчалары, шулай ук Россия Федерациисе законнары белән тыелмаган башка чыганаклар хисабына башкарыла ала.